

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pyydystämistä ja häirintää sekä yksilöiden ja johdannaisten hallussapitoa

Hakija

Jyväskylän yliopisto / Suvi Ruuskanen

Asia

Lupahakemus talitiaisten pyydystämiseksi, näiden yksilöiden sekä johdannaisten hallussapitoon tutkimustarkoituksessa Konnevedellä ja Jyväskylässä, Keski-Suomessa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa 270 talitiaisen (*Parus major*) pyydystämiseen ja hallussapitoon 15.10.2025-31.12.2027 välisenä aikana Konneveden tutkimusasemalla. Lisäksi hakija hakee lupaa pitää hallussa talitiaisten veri- ja ulostenäytteitä DNA ja metabolismia mittaavia analyysejä varten 31.12.2030 asti. Talitiaisista on tarkoitus käyttää tutkimuksessa, missä selvitetään suolistomikrobiomin merkitystä lintujen fysiologiaan ja talvesta selviytymiseen.

Suolistomikrobiomi vaikuttaa yksilön painoon, allergioihin, mielenterveyteen ja kelpoisuuteen. Vaikka mikrobiomin vaikutuksia on tutkittu eri lajeilla, painopiste on ollut taloudellisesti merkittävissä eläimissä, kuten broilereissa, nisäkkäissä ja kaloissa, jotka eroavat linnuista. Lintujen luonnonpopulaatioiden tutkiminen voi paljastaa, miten holobiomi vaikuttaa yksilön sopeutumiseen ympäristömuutoksiin.

Hakijan aiemmat tutkimukset osoittavat, että lämpötila vaikuttaa mikrobiomiin, jolla on yhteys metaboliaan ja ruumiinlämpöön. Kuitenkin mekanismit ja vaikutus kylmänkestävyyteen luonnollisissa olosuhteissa ovat vielä epäselvät. Mahdollisia mekanismeja ovat lyhytkeittävät rasvahapot, jotka voivat toimia viestimolekyyleinä ja energianlähteinä mitokondrioille. Näiden on havaittu lisääntyvän kylmässä ja mitokondrioiden sekä mikrobiomin välillä voi olla kaksisuuntaista vuorovaikutusta.

Ympäristömuutokset voivat muuttaa ympäristön mikrobiomia ja siten vaikuttaa eläinten hyvinvointiin. Tutkimus on jaettu alla oleviin osatöihin ja tutkimuskysymyksiin.

Osatyöt

1. Ovatko suolistobakteerien tuottamat lyhytkeittävät rasvahapot mekanismi, joiden kautta mikrobiomin muutos vaikuttaa lintujen lämpöfysiologiaan ja kylmänkestävyyteen?

Tätä osatyötä varten hakijan aikomuksena on pyydystää 70 talitiaista Jyväskylän ja Konneveden alueelta verkko-, ruokinta- tai pönttöpyynnillä. Pyydystetyt linnut pidetään yksittäin (reviirikiistojen estämiseksi) häkeissä, joissa on jatkuvasti ruokaa, vettä ja virikkeitä tarjolla ja luonnollinen vuorokausirytm. Lintuja kasvatetaan vankeudessa kahdessa eri lämpötilassa noin 5vk ajan: joko viileässä (+6 °C) tai lämpimässä (+20 °C). Kaikille linnuille annostellaan ensin antibioottia (eläinlääkärin suositusten mukaan) suolistomikrobiomin häiritsemiseksi. Sen jälkeen puolet kummakin lämpötilan linnuista saa ravintolisänä lyhytkeittäviä rasvahappoja (joita bakteerit siis normaalisti tuottavat, esim. butyraatti ja propionaatti) 4 vk ajan. Linnuilta kerätään uloste ja verinäytteitä ja mitataan aineenvaihduntaa/kylmänkestävyyttä 3 kertaa tutkimusjakson aikana. Verinäytteistä mitataan mm. mitokondrioiden toimintaa ja ulostenäytteistä suolistomikrobeita ja aineenvaihduntatuotteita. Näytteiden kerääminen tapahtuu

seuraavasti: Pyydystetty lintu laitetaan paperipussiin, johon lintu ulostaa usein muutaman minuutin kuluessa pyydystämisestä. Tämän jälkeen jokaiselta linnulta otetaan verinäyte siipisuonesta (n. 40ul) ja mitataan lämpötila kloakasta. Verinäytteenoton jälkeen varmistetaan, että vuotokohta on umpeutunut. Linnut rengastetaan tarvittaessa, mitataan ja punnitaan. Metaboliamittauksessa lintu pistetään yön ajaksi pieneen kammioon, jonka happi ja hiilidioksiditasoa mitataan. Koska mittaus tehdään yönä, jolloin lintu ei normaalisti söisi, mittaus ei siten vaikuta linnun kuntoon. Kylmänsietoa mitataan viemällä linnut metaboliakammioon (n 1,5 h) jossa kammion lämpötilaa lasketaan asteittain ja samalla mitataan niiden perusmetabolian tasoa (hapenkulutus ja hiilidioksidin tuotto). Uloste ja verinäyte kerätään mittauksen jälkeen ja lintu vapautetaan välittömästi kotihäkkiin. Kokeen jälkeen, ennen vapauttamista, lämpimän käsittelyn lintuja pidetään tarvittaessa viileämmässä lämpötilassa muutama päivän ja linnut vapautetaan aina aamulla, jotta ne ehtivät ruokailla ennen pimeää.

2) Onko mitokondrioiden ja suolistomikrobiomin välillä kaksisuuntaista vuorovaikutusta?

Toisessa osatyössä selvitetään mikrobiomimanipulaation (probiootti) ja mitokondrioiden toimintaa edistävää antioksidanttia käyttäen, vaikuttaako mikrobiomin muutos mitokondrioiden toimintaan ja mitokondrioiden toiminnan muutos mikrobiomiin, eli onko yhteys näiden välillä kaksisuuntainen. Lisäksi tutkitaan muutosten vaikutusta kylmänkestävyyteen. Tätäkin tutkimusta varten pyydystetään talvella 70 talitiaista Jyväskylän ja Konneveden alueelta (verkko/ruokinta/pönttöpyynti). Häkkeihin sijoitettavilla talitiaisilla on samat olosuhteet kuten talitiaisilla osatyössä 1, mutta häkkien lämpötila on standardisoitu 18 °C asteeseen. Linnut jaetaan kolmeen ryhmään: yhdelle ryhmälle annostellaan ruoan/juoman kautta suoliston toimintaa edistävää probioottia, toiselle ryhmälle mitokondrioiden toimintaa edistävää mitoQ-antioksidanttia ja kolmas on kontrolli. Annostus kestää 2 viikkoa. Linnuilta kerätään uloste ja verinäytteitä kaksi kertaa ja mitataan kylmänkestävyyttä kaksi kertaa tutkimusjakson aikana (menetelmät kuten työssä 1). Verinäytteistä mitataan mitokondrioiden toimintaa ja ulostenäytteistä mm. suolistomikrobeita ja rasvahappoja ym. metaboliitteja. Kokeen alussa ulostenäytteet säilötään niin, että niitä voidaan käyttää mikrobiosirrosten tekoon myöhemmin (kts työ 3). Linnut vapautetaan kokeen jälkeen kuten kokeessa 1.

3) Vaikuttaako mikrobiomi kylmänkestävyyteen, populaation sisäinen vertailu?

Jotta hakija voisi todella selvittää, vaikuttaako mikrobiomi kylmänkestävyyteen luonnonolosuhteissa, on myös selvitettävä luonnollisen mikrobiomivaihtelun seurauksia. Kolmannessa osatyössä hakijan aikomuksena on käyttää uutta kokeellista menetelmää: mikrobiomisiirteitä linnuilta, joilla on luontaisesti korkea tai matala kylmänkestävyys (alkumittaukset kokeesta 2), selvittääkseen, johtaako tällaisen siirteen saaminen korkeampaan kylmänkestävyyteen. Tutkimusta varten pyydystetään 60 talitiaista samoilta alueilta ja samaan ajankohtaan kuin osatyössä 1. Häkkien olosuhteet on tässä tutkimuksessa samat mitä osatyössä 2. Lintujen kylmänkestävyys mitataan ensin, ja ne jaetaan kolmeen ryhmään: yksi ryhmä saa mikrobisiirteen aiemmilta 'korkean kylmänkestävyyden' linnuilta' toinen ryhmä 'alhaisen kylmänkestävyyden' linnuilta ja kolmas siirteen, joka on niiden oma mikrobiomi. Siirteet valmistetaan aiemmin käytetyillä menetelmillä (laimentamalla ja suodattamalla uloste, ja lisäämällä se ruokaan) ja annostellaan 3 vk ajan. Tässäkin työssä linnuilta kerätään uloste ja verinäytteitä kaksi kertaa ja mitataan kylmänkestävyyttä kokeen lopussa (menetelmät kuten työssä 1). Linnut vapautetaan kuten kokeessa 1.

4) Vaikuttaako suolistomikrobiomi kylmänkestävyyteen eri populaatioissa?

Paikallissopeumien, eli paikallispopulaatioiden erojen yksilöiden ominaisuuksissa, on yleisesti ajateltu johtuvan geneettisistä eroista. Uusi hypoteesi on, että suolistomikrobiomin erot voisivat osaltaan selittää paikallissopeutumia. Talitiaisesta tiedetään, että pohjoiset ja eteläiset populaatiot eroavat esim. metabolianopeuden suhteen ja että geneettiset erot ovat pieniä. Hakijan aiempien tutkimustulosten mukaan

suolistomikrobiomi eroaa pohjoisten (Jyväskylä) ja eteläisten (Etelä-Ruotsi) talitiaispopulaatioiden välillä talvella, mutta ei tiedetä, voiko tämä ero selittää lintujen sopeutumista kylmään.

Osatyössä 4 selvitetään mikrobiomin roolia paikallisadaptaation (erityisesti suhteessa lämpötilaan) lähteenä, tekemällä mikrobisiirre pohjoisen ja eteläisemmän lintupopulaation välillä (ja vastaava kontrolli). Kummassakin populaatiossa lintuja kasvatetaan vallitsevissa olosuhteissa ja selvitetään mikrobiomin vaikutusta kylmänkestävyyteen eri populaatioissa. Hakija ennustaa, että jos mikrobiomi on paikallissopeutunut, mikrobisiirre toisesta populaatiosta johtaa huonompaan kylmänkestävyyteen. Vaihtoehtoisesti, pohjoisen siirre voi parantaa kylmänkestävyyttä eteläisessäkin populaatiossa.

Hakijan tarkoituksena on pyydystää 70 talitiaista kuten aikaisemmissakin osatöissä ja viedä talitiaiset isoihin ulkoaviaarioihin (2 m × 2 m × 2 m), 3–5 lintua aviaariota kohden, kaksinkertaiset verkkoseinät, läpinäkyvä katto). Kaikille linnulle annostellaan laajakirjoista antibioottia (eläinlääkärin ohjeiden mukaan) 7 pv ajan ravinnon kautta, jonka jälkeen niiden kylmänsieto mitataan (alkumittaus). Tämän jälkeen linnut jaetaan kahteen ryhmään: 1) mikrobiomisiirre Jyväskylän populaatioista 2) mikrobisiirre Etelä-Ruotsin populaatiosta. Hakijan on aiemmin kerännyt siirteeseen tarvittavat mikrobiominäytteet (uloste) Etelä-Ruotsista ja Jyväskylästä. Lajeilla tai keräämisalueilla ei esiinny lintuinfluenssaa ja siirteet on kerätty ainoastaan terveiltä yksilöiltä. Siirteet annostellaan päivittäin ruoan mukana (non-invasiivisesti) 6 vk ajan. Häkeissä on jatkuvasti ruokaa (siemenet, steriloitu), vettä, virikkeitä ja erilaisia suojapaikkoja tarjolla. Linnut punnitaan ja ulostenäyte kerätään 1–2 vk välein. Verinäytettä (70ul, mitokondrioiden toiminta) kerätään sekä kylmänsietoa mitataan 2–3 kertaa kokeen aikana (vähintään 2 vk väli). Linnuille annostellaan antibioottia mahdollisten eri populaatiosta saapuvien bakteerien eliminoimiseksi ennen kuin nämä vapautetaan 6 vk kokeen jälkeen. Täysin vastaava koe suoritetaan Etelä-Ruotsissa (mikrobisiirre Jyväskylästä).

Muuta huomioitavaa

Lintujen ylläpito noudattaa koe-eläinsäädöksiä ja hakijalla on tutkimukseen jo tarvittava koe-eläinlupa aluehallintovirastolta. Lisäksi työhön osallistuvilla henkilöillä on tarvittava pätevyys, ml. rengastusluvat. Hakijalle on aikaisemmin myönnetty useita poikkeuslupia kuten VARELY/1075/2024 ja VARELY/4950/2024 samaan tarkoitukseen. Tutkimustoimenpiteet eivät sijoitu luonnonsuojelualueille, Natura 2000 -alueille tai näiden läheisyyteen.

Määräykset, joita hakemus koskee

Talitiainen on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsäkierron kannalta tärkeillä alueilla. Lisäksi rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden, niiden osien tai johdannaisien hallussapito, kuljetus myynti ja vaihtaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen kielloista

eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

Päätös ja lupaehtot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan pyydystää, häiritä ja pitää hallussa talitiaisista sekä näiden verinäytteitä alla luetelluin ehdoin.

- 1 Tällä luvalla saa pyydystää, häiritä ja pitää hallussa 270 talitiaista sekä näiden verinäytteitä hakemuksen mukaisesti 31.12.2027 asti Jyväskylän ja Konneveden alueella.
- 2 Lintuja pyydystäessä ja rengastaessa on toimittava rengastusluvassa mainituin ehdoin.
- 3 Hakijan tulee noudattaa koe-eläinsäädöksiä ja lopettaa koe sekä vapauttaa linnut välittömästi, jos tutkimuksissa havaitaan sellaista kärsimystä linnuilla, mikä ei ole aluehallinnonviraston myöntämän koe-eläinlupan ehtojen mukaista.
- 4 Verinäytteitä saa säilyttää Jyväskylän yliopistossa 31.12.2030 asti, jonka jälkeen ne tulee hävittää.
- 5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) sekä hallussapitopaikassa ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/5354/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä pyydytettujen ja rengastettujen talitiaisien määrä, pyydystyspaikat ja ajankohdat, 2) lintujen vankeuden kesto, 3) uloste- ja verinäytteiden määrä sekä 4) tutkimustoimenpiteiden arvioitu vaikutus lintujen hyvinvointiin ja selviytymiseen. Lisäksi tulee esitellä tutkimuksen alustavia tuloksia, mikäli johtopäätöksiä on mahdollista tehdä raportointipäivämäärien mennessä.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Hakemuksessa esitetty veri- ja ulostenäytteenotto sisältyy Luonnontieteellisen keskusmuseon myöntämään rengastuslupa (VARELY/8346/2022), minkä takia kyseistä näytteenottoa ei käsitellä tässä päätöksessä. Ulostenäytteiden hallussapito ei edellytä luonnonsuojelulain 89 §:n mukaista poikkeuslupaa, joten päätös koskee ainoastaan verinäytteiden hallussapitoa.

Tutkimus on osa hakijan laajempaa tutkimuskokonaisuutta, josta saadaan uutta tietoa luonnonvaraisten eläinten suolistomikrobiomista sekä siitä, miten se vaikuttaa yksilöiden kykyyn sopeutua ympäristömuutoksiin. Kyseessä olevan tutkimuksen tarkoitus on valottaa lyhytkestoisten rasvahappojen mekanismeja ja merkitystä talitiaisien kylmänkestävyyteen luonnollisissa olosuhteissa.

Kyseistä tutkimustietoa ei ole mahdollista saada käyttämällä muita kuin luonnon populaatioita, eikä vastaavan tutkimustiedon saamiseksi ei ole siten osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua.

Talitiainen on elinvoimainen laji ja 270 yksilön käyttäminen tutkimuksessa ei katsota heikentävän talitiaisen suotuisaa suojelutasoa, sillä linnut vapautetaan takaisin luontoon kuuden viikon jälkeen. Tutkimuksella ei ole sallittua vaarantaa talitiaisten terveyttä ja jos näin kävisi, tulee tutkimus keskeyttää ja linnut vapauttaa välittömästi.

Hakijalla ja muilla tutkimusta suorittavilla henkilöillä on pitkä kokemus linnuilla tehdyistä tutkimuksista, näytteidenottotavoista ja rengastuksista. Hakijan aikaisempien poikkeuslupien VARELY/1075/2024 ja VARELY/4950/2024 toimeenpanossa ei ole ilmennyt ongelmia tai puutteita, minkä vuoksi poikkeuslupan myöntämistä olisi syytä arvioida uudelleen.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelit 1, 5, 9, 10, 13

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Tutkimuksen suorittaminen tutkimusaikataulun ja lupaehtojen mukaisesti edellyttää, että luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Robin Ramstedt ja ratkaissut luonnonsuojeluyksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Keski-Suomen ELY-keskus kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Sisä-Suomen poliisilaitos kirjaamo.sisa-suomi@poliisi.fi

Jyväskylä kirjaamo@jyvaskyla.fi

Konnevesi info@konnevesi.fi

Keski-Suomen Lintutieteellinen Yhdistys ry ksly@birdlife.fi

SLL Keski-Suomen piiri ry keski-suomi@sll.fi

Tapiola Pirkanmaa-Keski-Suomi ry info@tapiolary.com

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/5354/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/5354/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Mattila Olli 24.09.2025 12:00

Esittelijä Ramstedt Robin 24.09.2025 08:47

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 1. krs, 13100 Hämeenlinna

Puhelin: 029 56 42210

Telefax: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.